

i dette Tilfælde, og naar nu det er saa, staar det for mig, som om det er tvivlsomt, om Hæren i det Hele taget vil vinde Noget ved den Forandring, som der her er paatænkt at gjøre i vor Hærløb. Naar vi saa ved Siden deraf tænke os, at det eneste Gode, som skulde kunne paa-vises derved, nemlig den Rettelse, som skulde fremkomme for en hel Del af de Børnepligtige, skal betales paa den Maade af andre af vore Medborgere, betales til en Pris, som neppe Noget af os vilde være tilfreds med uden i den alleryderste Nødvendighed, naar Fædrelandet var i Nød, saa siger jeg, at vi her staa ligeoverfor et Forslag, hvis Følger jeg ikke er istand til at overse, og derfor kan jeg ikke stemme for Forslaget. Naar man nu saaledes har faaet et alvorligt Indtryk af de Følger, der kunne komme frem, hvis et saadant Forslag bliver til Lov, naar man desuden ser, at dette Forslag er kommet frem henimod Slutningen af Samlingen, uden at være ledsaget af Motiver og synes at skulle gaa glat igennem Thinget, uden at blive prøvet i Udvalg, en Prøvelse, vi dog ellers gjerne pleie at undergive selv langt mindre indgribende Forslag end dette, saa forekommer det mig at være en noget usædvanlig Fremgangsmaade. Naar man endvidere holder sig for Die, at hele Udførelsen af dette Forslag, Spørgsmaalet om, til hvilket Tidspunkt Leirtiden skal begynde, om denne Ufforntning i Jævnstetiden skal ske i Begyndelsen eller Slutningen, om Udstrækningen af de langt udgaaende Døvelser med deres hele Odelæggelsesværd af os helt er lagt over i den høitærede Ministers Haand, saa kan man ikke negte, det tror jeg med Rette kan siges, at det er et storartet Tillidsvotum, og hertil kommer det Uædvanlige, som jeg ikke kan lade være at lægge Mærke til, at, medens det Tillidsvotum, man her har fundet sig opfordret til at bringe en Minister, ellers gjerne synes at være en Frugt af vedkommende Ministers Fortid, synes det her at være et Udtryk for Haabet om den ærede Ministers Fremtid. For denne Fremtid kan man godt nære de bedste Ønsker, uden just ved at give dem Udtryk derigennem, at man stemmer for et saa vidtgaaende Forslag, som jeg anser dette for at være. For min Del skal jeg aflægge min Stemme derimod.

Krigsministeren (Kauffmann): De fleste af de Indvendinger, som den ærede første Landssthingsmand for 11te Kreds (Zernausen) har fremsat, ere allerede saa ofte omtalte, at jeg ikke vil trætte det høie Thing med at indbegaa dem paany. Der er dog enkelte Punkter, som maatte kunde trænge til en noget nærmere Betragtning. Hvad den stykkevisse Revision af Hærløven angaar, er det Noget, som pleier at blive ansørt som Modgrund, naar det konvenerer, og man undlader at omtale det, naar det ikke konvenerer En. Hvad angaar Manglen paa Befalingsmænd og det, at

dette Lovforslag, som søger at raade Bod derpaa, hellere maatte fremmes end Lovforslaget om Leirtidens Forkortelse, kan jeg naturligvis kun her udtale det Ønske, at jeg helst saae begge Lovforslagene fremmede, men det ligger jo aldeles udenfor min Magt og Indflydelse at faae det første Forslag fremmet mere, end jeg allerede har bidraget dertil. At Ufforntningen af Leirtiden skulde have en stabelig Indflydelse paa Befalingsmændenes Uddannelse, kan jeg paa ingen Maade tro; thi jeg er af den Formening, at jo mere Døvelserne nærme sig til Virkeligheden, jo mere de give et sandt Billede af Krigen, desto mere dannende maa de være for Befalingsmændene, og det, der tilsigtes iaar, er jo netop Afholdelsen af Døvelser, der saavidt mulig give et fuldstændigt Billede af Krigen. Det kan paa den anden Side ikke ske, uden at man kommer ud paa Markerne og derved foranlediger endel Støbe; men naar man med Skjønsomhed vælger Manøverterrainet, vil man sikkert kunne holde denne Støbe indenfor bestemte Grændser. Den Indvending, der gjentagne Gange er blevet fremsat, at man først saar den fulde Nytte, den hele Frugt af saadanne Manøvrer ved at afholde dem i frugtbare Egne, kan jeg ingenlunde erkjende. De mindre frugtbare Egne kunne være lige saa koudperede som de mere frugtbare Egne, og desforuden, hvad Stadeserstatningens Størrelse angaar, har man dog nogen Erfaring ved at udgaaende Manøvrer, der tidligere ere holdte ved Leiren, som ere gaaede ud til mere frugtbare Egne. Der har man gjort den Erfaring, at Stadeserstatningen paa ingen Maade er løbet saa særdeles høit op. At den anrettede Støbe skulde vække stor Uvillie og Harm, kan jeg ikke antage. Erfaringen taler idetmindste aldeles derimod; thi man har den Erfaring fra Omegnen af Leiren, at Marker eller Terrain der, der aldeles ikke egner sig til Dyrtning, bliver dyrket for at blive ødelagt og for at indbringe en Stadeserstatning. Altsaa naar Erfaringen taler i den Retning, er jeg berettiget til at lægge ringe Vægt paa al den Frygt, der fra flere Sider fremkommer for, at Folk skulde blive meget indignerede ved at se den Odelæggelse, der følger med disse Manøvrer. At løsgaaende Kreaturer skulde strømmes og anrette Ulykker og derved give Anledning til, at Støden blev endnu større, behøver man netop mindre at frygte i de Egne, som fortrinsvis ville blive udvalgte til de Manøvrer, ved hvilke der finder større Jægtninger Sted, og det vil jo nærmest være ved Geværilden og Kanonskuddene, at de skulde blive stræmmede. Altsaa den Grund taler netop for, ikke at afholde Døvelserne i de mere beboede og frugtbare Egne. At Forslaget ikke kom tidligere frem, laa i Sagens Natur. Det kunde ikke komme frem, før Pengene til de større udgaaende Manøvrer vare blevne negtede. At jeg heller ikke endnu har kunnet bestemme eller idetmindste ikke tidligere har kunnet bestemme, naar Leiren iaar